

הברכה על פריכיות אורז "נימוחות" מורנו הרב יצחק מרדכי הכהן רובין

ליל שבת קדש פרשת וארא תשע"ח

לאחרונה הוחל בשיווק "פריכיות אורז נימוחות" ואשר הן דרך יצורן שונה מאשר אותן פריכיות אורז שהיו מקובלים עד עתה. וזאת דאותן פריכיות הרגילות סדר עשייתן הוא על ידי חימום גרגרי אורז שלמים שמתנפחים ונדבקים זה לזה, ואילו באותן המכונות "נימוחות" אין הדבר כן אלא הן נעשות מקמחים של מיני דגן וקטניות וכגון קמח תירס וקמח אורז וקמח שיבולת שועל, ובמראיהן הן נדמות לפריכיות רגילות. ויש בזה שוני הן בברכה ראשונה והן בברכה אחרונה וכפי שיכתאר להלן.

ואין זה דומה כלל לנידון פת כיסנין שמעורב בתוכה תבלין הרבה כגון עוגות לעק"ך שנוהגים העולם לברך עליהם במ"מ ולאחריהם על המחיה, אף שאין בדגן שיעור כזית בכדי אכילת פרס, דהתם התבלין בא להכשיר את האוכל ומצטרף עם האוכל גופא לשיעור.

ד. וא"כ בנידור"ד שמיני הקטניות באים להיות חלק מהמאכל ולא רק כתבלין, אזי יש לנו לדון על כל המרכיבים של הפריכת בפני עצמם, ולכן לעניין ברכה ראשונה אין נפק"מ ויש לברך במ"מ, אבל לגבי ברכה אחרונה יש לבדוק שאוכל כזית דגן בשיעור של כדי אכילת פרס, ובלא"ה יש לברך ברכה אחרונה בורא נפשות.

ה. והנה שיעור כזית נמדד בנפח ויש לעיין מה דינם של פריכיות שהן מנופחות, האם דנים אותם כמות שהם, וכדין פת ספוגנין שמשתערת כמות שהיא, או שיש להפחית את האוירים שבתוכה, ולהלכה נקטינן שאוירים שאינם ניכרים משתערים כפי שהם ורק אוירים ניכרים אינם משתערים, ובפריכיות אלו בדקנו שכאשר מועכים אותם הרי שהקמח שלהן נפחו גדול יותר מאשר שיעור הנפח כאשר הן שלמות.

ו. ויש לדון מה הוא שיעור כזית לברכה אחרונה, ואי נקטינן ששיעור של 17 סמ"ק סגי לברכה אחרונה, אזי נראה שהאוכל שלש פריכיות מסוג זה שיש בו כ-20% מיני דגן, בתוך שיעור של כארבע דקות יוכל לברך אחריהן על המחיה.

א. הנה לגבי ברכת הפריכיות הרגילות מצינו דעות שונות אצל פוסקי זמננו, יש האומרים שברכתן בורא מיני מזונות כדין אורז שנתמעך, ואחרים נקטו שכיון שסדר עשייתן הוא על ידי ניפוח של חום ולא על ידי בישול לכן ברכתן בורא פרי האדמה כדין קליות, ויש שנקטו שהוא ספק ולכן יש לברך עליהן שהכל.

ב. אמנם נידון הפריכיות הנימוחות הוא שונה לגמרי מאחר שמעורב בתוכן קמח ממני דגן שברכתו בורא מיני מזונות, [ועוד שהאורז שנמצא בתוכן הוא טחון וגם הוא ברכתו בורא מיני מזונות], וקיימא לן שכל שיש בו מחמשת מיני דגן הוא העיקר וברכתו היא בורא מיני מזונות. ודגן זה אינו בא לדבק אלא הוא בשיעור של כעשרים אחוז והוא בא להיות חלק מכל התערובת של הדגנים וכפי שמציינים היצרנים.

ג. ויש נפק"מ בכל זה גם לגבי ברכה אחרונה, דעייין בשו"ע סי' ר"ח סעיף ט"ו בשם האבודרהם שמי שעירב קמח דוחן ושאר מיני קטניות עם קמח של חמשת מיני דגן מברך ברכה ראשונה בורא מיני מזונות וברכה אחרונה על המחיה, ותנאי יש בדבר שדוקא אם יש באותו קמח מחמשת מיני דגן שיעור שיאכל ממנו כזית דגן בכדי אכילת פרס, אבל אם אין בו שיעור כזה של דגן, אזי מברך ברכה ראשונה במ"מ, וברכה אחרונה בורא נפשות רבות.

ויש בזה עוד להאריך בכמה נידונים ואי"ה עוד חזון למועד

